

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2763

Vragen van het lid **Van Toorenburg** (CDA) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het onderzoek «Spookjongeren: quickscan naar uitgeschreven jongeren in Amsterdam Nieuw-West»* (ingezonden 9 juli 2014).

Antwoord van Minister **Plasterk** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 22 augustus 2014) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2013–2014, nr. 2642

Vraag 1

Hebt u kennisgenomen van het onderzoek «Spookjongeren: quickscan naar uitgeschreven jongeren in Amsterdam Nieuw-West», dat is uitgevoerd in opdracht van het Amsterdamse stadsdeel Nieuw-West?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Is het waar dat probleemjongeren zich massaal laten uitschrijven uit de gemeentelijke basisadministratie om zo van deurwaarders en justitie af te komen?

Antwoord 2

Dit rapport betreft een quickscan. De onderzoekers geven aan dat nader onderzoek noodzakelijk is. In het rapport wordt een schatting gegeven van het aantal probleemjongeren en aangegeven dat naar schatting een deel daarvan «spookjongere» is, waarbij volgens de onderzoekers is bedoeld uitgeschreven als geëmigreerd naar het buitenland of op een ander adres geregistreerd dan waar zij wonen (in Nederland). In het rapport wordt de voorzichtige conclusie getrokken dat dit mede wordt veroorzaakt doordat de jongere zich daarmee wil en kan onttrekken aan deurwaarders en justitie, maar de conclusie wordt zeker niet getrokken dat dit massaal of (alleen) om die reden gebeurt.

Vraag 3

Van welk aantal «spookjongeren» in heel Nederland gaat u uit?

¹ Website RTL Nieuws, 5 juli 2014

Antwoord 3

In eerdere Kamerbrieven en overleggen heb ik toelichting gegeven over het begrip «spookjongere» of «spookburger». Het betreft personen die staan geregistreerd in de Basisregistratie personen (BRP) als geëmigreerd naar het buitenland, maar waarvan signalen zijn dat ze toch feitelijk voor langere tijd in Nederland wonen. Ik heb destijds op basis van bestandsvergelijkingen de schatting van in totaal 100.000 personen gedaan. Voor wat betreft de groep 18–26 jarigen gaat het naar schatting om ruim 10.000.

Vraag 4

Deelt u de conclusie van het onderzoek, dat de betreffende jongeren en ouders vaak geen zicht hebben op de ingrijpende gevolgen van uitschrijving uit de gemeentelijke basisadministratie voor de maatschappelijke toekomst van jongeren of bent u van mening dat het probleem van «spookjongeren» veel meer is dan een informatieprobleem?

Antwoord 4

De onderzoekers hebben geconcludeerd dat er meer onderzoek zou moeten worden gedaan voordat er een valide uitspraak gedaan kan worden of de betreffende jongeren en ouders vaak geen of niet genoeg zicht zouden hebben op de ingrijpende gevolgen van uitschrijving uit de BRP. Los daarvan ben ik van mening dat het informeren van burgers over de gevolgen van het niet goed ingeschreven staan bij de overheid een belangrijke taak is. In dit geval zouden gemeenten kunnen overwegen om burgerzaken-ambtenaren in contact te brengen met jongereninstellingen en jongeren om proactief uit te leggen wat de gevolgen kunnen zijn als je niet goed ingeschreven staat bij de overheid. In het kader van de campagne «Voorkom gedoe, kijk het na» van eind 2013 is aan gemeenten een toolkit beschikbaar gesteld waarmee ze burgers kunnen informeren. De toolkit is beschikbaar via www.bprbz.nl. BZK zal via de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken nogmaals aandacht vragen voor de gevolgen van onjuiste registraties.

Vraag 5

Op welke wijze wordt in de handhaving rekening gehouden met de uiteenlopende factoren die in het onderzoek worden genoemd zoals problematische schulden, criminaliteit en detentie, huisvestingsnood en thuisproblematiek die de belangrijkste redenen voor jongeren om zich uit te schrijven uit de gemeentelijke basisadministratie zouden zijn, naast psychische stoornissen, verstandelijke beperking en frauduleus handelen?

Antwoord 5

Gemeenten hebben een handhavinginstrument als het gaat om de verplichtingen van burgers in het kader van de BRP, de bestuurlijke boete en kunnen zelf bepalen hoe deze wordt toegepast en of er verzachtende omstandigheden zijn. Als het gaat om de verantwoordelijkheid van gemeenten om de BRP correct bij te houden hebben gemeenten meerdere instrumenten, die ook aan de voorkant zijn in te zetten. De burger kan naar het loket geroepen worden om nadere inlichtingen te verstrekken; dat is de aangewezen weg ingeval ouders aangifte doen van vertrek van een kind. Dan wordt de aangifte niet meteen doorgevoerd maar eerst in onderzoek gezet en ondertussen worden nadere inlichtingen gevraagd van het kind en de ouders. Zo laat de gemeente Amsterdam haar burgerzaken-ambtenaren gericht doorvragen naar informatie over de verblijfplaats van het kind als een ouder aangifte komt doen van vertrek.

Stadsdeel Nieuw-West is een aanpak van het verschijnsel spookjongeren aan het ontwikkelen, waarbij optimaal wordt gemaakt van de capaciteit van bestaande voorzieningen.

Vraag 6

Welke maatregelen kunnen gemeenten nemen om te voorkomen dat jongeren zich ten onrechte laten uitschrijven uit de gemeentelijke basisadministratie?

Antwoord 6

Zie het antwoord op vraag 5.

Vraag 7

Zijn instanties die te maken hebben met «spookjongeren» verplicht de gemeentelijke basisadministratie te infomeren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, komen zij die verplichting na?

Antwoord 7

Bestuursorganen zijn vanaf 1 januari 2010 verplicht om terug te melden op authentieke en historische gegevens. Voor niet-bestuursorganen (derden) gelden deze verplichtingen niet maar ze mogen het wel doen. Gemeenten kunnen hier eigenstandig nadere afspraken over maken, met inachtneming van regels op het gebied van privacy en geheimhouding.

Vraag 8

Deelt u de conclusie van het rapport, dat recente aanscherping van wet- en regelgeving op het gebied van bijstand en huurtoeslag oorzaak kan zijn van een toename van het verschijnsel «spookjongere»? Zo ja, wordt bij de uitvoering van die wet- en regelgeving rekening gehouden met de gevolgen voor de gemeentelijke basisadministratie en de daaruit voortvloeiende problemen voor de handhaving?

Antwoord 8

Ik merk op dat er bij de huurtoeslag geen sprake is van recente aanscherping van wet- en regelgeving op dit punt, maar van beleid dat sinds 1997 ongewijzigd is. Zoals in het geciteerde rapport terecht wordt opgemerkt, kan het inwonen van kinderen ook leiden tot meer in plaats van minder huurtoeslag, zeker indien het gaat om kinderen zonder belastbaar inkomen of kinderen onder de 23 jaar met een laag inkomen.

Met betrekking tot de invoering van de kostendelersnorm in de bijstand; de kostendelersnorm wordt per 1 januari 2015 ingevoerd, maar voor de huidige bijstandspopulatie is er een overgangsrecht van 6 maanden tot 1 juli 2015. De kostendelersnorm leidt er niet toe dat bijstandsgerechtigden hun uitkering verliezen als er een volwassen kind inwoont; alleen de hoogte van de uitkering houdt, meer dan in de huidige situatie, rekening met het delen van kosten. De verwachting is dat het risico op toename van het aantal spookjongeren niet groter wordt door invoering van de kostendelersnorm. Wel zal het Ministerie van SZW, naar aanleiding van motie Heerma en Van Weyenberg (*Kamerstukken II*, 2013–14, 33 801, nr 52) in overleg treden met gemeenten om te borgen dat de kans op ontwijking van de kostendelersnorm geminimaliseerd wordt.